

KLACHTEN VAN POLITIEKE DELINQUENTEN

(dat was meestal een jurist) en twee leden; die commissies konden uitspraken doen die door het Beheersinstituut in acht werden genomen. Hoeveel klachten gegrond geacht zijn, weten wij niet – wèl dat de bedoelde commissies (twee jaar na de oprichting werden zij tot zeven gereduceerd) enkele jaren werkzaam zijn geweest.

Nu hebben wij tot dusver slechts geschreven over het werk van het Beheersinstituut met betrekking tot de vermogens van politieke delinquenten, maar daarnaast waren ca. 11 000 vijandelijke vermogens aan het instituut toevertrouwd – hoofdzakelijk (er waren ook eigendommen van de Duitse staat en van de *NSDAP*) vermogens van Duitse personen en bedrijven maar ook van Oostenrijkse en Italiaanse. De Italiaanse vermogens werden eind '46 vrijgegeven (behalve die welke voordien eigendom van de Staat der Nederlanden waren geworden) en de Oostenrijkse (behalve die welke tijdens de bezetting gecreëerd waren) in '52 (ons inziens ten onrechte¹) – de Duitse bleven staatseigendom. Daartoe behoorden bijvoorbeeld het eiland Schiermonnikoog dat in 1892 het eigendom was geworden van een Duitse graaf, en de nalatenschap van de Duitse keizer, Wilhelm II, die eind '18 naar Nederland was gevlucht en er in '41 in Huize Doorn was gestorven. Wel te verstaan: een Duitser die actief was geweest ten gunste van de Nederlandse of de Geallieerde zaak, kon bij het Beheersinstituut een verzoek indienen om een *no-enemy*-verklaring te krijgen ('ontvijand' te worden) en werd hem die verklaring geweigerd, dan kon hij bij de Afdeling Rechtspraak in beroep gaan. Wij zullen daar nog voorbeelden van geven en willen hier slechts vermelden dat per 1 februari '49 (over latere cijfers beschikken wij niet) ruim 10 000 verzoeken om een *no-enemy*-verklaring waren ingediend, dat daarvan toen bijna de helft was afgehandeld, als gevolg waarvan vermogens tot een totaal van ca. f 82 mln waren vrijgegeven², dat in 600 van de afgehandelde gevallen die 'ontvijanding' was geweigerd en dat in de helft van deze gevallen beroep was aangetekend bij de Afdeling Rechtspraak.

Tot die Duitse vermogens werden, zoals al vermeld, ook de vermogens van de Duits-Joodse vluchtelingen gerekend, voorzover dezen in november '41 het Duits staatsburgerschap hadden verloren – zij waren dus tijdens de bezetting achttien maanden lang in juridische zin Duitser

¹ Terwille van die teruggave was Oostenrijk beschouwd als een door Duitsland bezet land maar dat was het niet geweest – hierover iets meer in de volgende paragraaf. ² Het duurde in de regel enkele jaren voordat dergelijke verzoeken tot een beslissing leidden. Wij vermelden in dit verband dat op verzoek van het kabinet de moeder en de broer van prins Bernhard: prinses Armgard en prins Aschwin von Lippe-Biesterfeld, in februari '47 binnen een week een *no-enemy*-verklaring kregen.